

Asia: VN/23232/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta ja eräksi muiksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt Puolustusministeriön lausuntopyyntöön VN/23232/2023.

Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Pääasiallinen vaikutus

Keskeisin muutos on esitys siitä, että Puolustusvoimien tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi Pohjois-Atlantin liiton yhteinen puolustus. Selvyyden vuoksi ja Nato-jäsenyyden käytännön merkityksen takia Puolustusvoimien tehtäviin suunniteltu lisäys osallistua Naton toimintaan on tarkoituksenmukainen sekä kannatettava. Lisäksi sääntelyn täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vuoksi uuden tehtävän lisäämistä suoraan Puolustusvoimia koskevaan lainsäädäntöön voidaan pitää hyvin harkittuna ja perusteltuna.

Esitetty muutos tukee erinomaisesti Puolustusvoimien päätehtävää (sotilaallinen puolustaminen) ja vahvistaa Puolustusvoimien kykyä turvata osaltaan kansan elinmahdollisuudet ja perusoikeudet, valtiojohdon toimintavapaus sekä kykyä puolustaa laillista yhteiskuntajärjestyä.

Puolustusliiton kriisinsietokyvyn rakentaminen on sekä kansallisella vastuulla että Pohjois-Atlantin sopimuksen 3 artiklaan perustuva yhteinen sitoumus. Suomalainen huoltovarmuusajattelu pitää perinteisesti sisällään näitä samoja asiasisältöjä. Keskeistä on varmistaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen jatkuvuus ja valtion toimintakyky sekä antaa riittävä tuki sotilaallisten suorituskykyjen olemassaololle ja käytölle. Tärkeää on nähdä huoltovarmuus kiinteänä osana

kokonaismaanpuolustusta sekä tästä syystä vahvistaa entisestään Puolustusvoimien sekä Huoltovarmuuskeskuksen yhteistoimintaa suunnittelussa, toimeenpanossa sekä verkostoyhteistyössä, tilannekuvatoiminnassa ja kansainvälisessä toiminnassa.

Naton resilienssissä on pitkälti kyse kokonaismaanpuolustuksesta, johon Suomessa kuuluvat kaikki ne kansalliset ja kansainväliset sotilaalliset ja siviilialojen toimet, joilla turvataan sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaedellytykset, myös poikkeusoloissa. On välttämätöntä huomioida huoltovarmuuden sekä Naton resilienssityön kiinteä yhteys toisiinsa. Tästä syystä on tarpeellista tiivistää entisestään myös Naton resilienssityön sekä huoltovarmuuden suhdetta toisiinsa vähintään kansallisin toimenpitein.

Vaikutukset muihin viranomaisiin ja toiminnanharjoittajiin

Esityksellä arvioidaan olevan vaikutusta poliisin ja sataman ja lentopaikan toiminnanharjoittajan toimintaan. Tämän osalta on tärkeää lisätä yhteistyötä viranomaisten ja elinkeinoelämän välillä, jonka kautta varmistetaan asioiden ja käytäntöjen sujuvuus huoltovarmuuden näkökulmasta.

Vaikutukset kansalliseen turvallisuuteen ja maanpuolustukseen

Sotilastiedustelua koskevalla muutosehdotuksella mahdollistettaisiin paremman tilannekuvan luominen Suomea mahdollisesti uhkaavista sotilaallisista toimijoista sekä toimista. Esitetty muutos tukee hyvin pyrkimyksissä kehittää yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen suojaamiseen liittyviä toimia. Oikea tilannekuva turvallisuusympäristöstä auttaa uhkien arvioinneissa ja ohjaa löytämään niihin vastakeinoja.

Huoltovarmuuskeskuksen lakisääteisenä tehtävänä on turvata välttämätön tavara- ja palvelutuotanto sekä sotilaallista maanpuolustusta tukeva tuotanto ja varmistaa huoltovarmuuden kannalta elintärkeiden teknisten järjestelmien toimivuus (laki huoltovarmuuden turvaamisesta 1390/1992 6§). Esimerkiksi välttämättömien tavara- ja palvelutuotantoon liittyvien kriittisten kohteiden suojaamiseksi tehtävät toimet edellyttävät parasta mahdollista tilannekuvaa. Tästä näkökulmasta on tärkeää varmistaa Huoltovarmuuskeskuksen riittävä sekä ennakoiva tiedonsaanti sotilas- sekä siviilitiedustelulta kaikissa tilanteissa.

Voimaan saattaminen

Nykyisessä turvallisuusympäristössä pyrkimys saattaa laki mahdollisimman pian voimaan on erityisen tärkeää ja perusteltua.

Vierula Mauri
Huoltovarmuuskeskus